

Sv. Anton v Slov. gor. Precej se govori po celi župniji in tudi okolici o nameravanem zidanju Društvenega doma. Da bodo pa vsi na jasnem, hočemo tukaj podati javno n kratko izbrano poročilo o predpripravi, podati pa v v pogled tudi naše težkoče nasprotnosti in nenaklonjenosti.

Leta 1925 je po celi župniji neki naš merodajen činitelj pobiral stavbeni les in drugi material za Društveni dom. »Novice v slikah«, priloga »Slovenskega Gospodarja«, so v neki številki lanskega leta prinesle sliko pečnice, kjer se je žgala opeka za naš Društveni dom. Orlovski odsek je istega leta priredil veliko efektno loterijo v prid zgradbi Društvenega doma, od katere je ostal dovoljen gromotni uspeh. Tekočega leta se je sestavil gradbeni odbor, katerega poštvovalni odborniki in drugi fantje in možje so naprosili po župniji stavbeni les, kateri je sedaj že stesan.

S tem smo z veseljem gledali v bodočnost, dokler ni prišlo eno razočaranje za drugim. Dotičnemu gospodu bi morali opeko plačati še dražje kakor je v drugih opekarinah, dasiravno je slabše kakovosti in po večini iz nabranih milodarov za Društveni dom. Mi to opeko prepuščamo in jo dotični lahko porabi v svoj prid.

Pri prvi seji se je tudi stavil predlog, da se zraven postavi tudi potrebna mežnarja. Mi uvidimo, da je to v resnici potrebno, vendar pa gradbeni odbor žalibog tega ne more prevzeti nase, ker imamo premalo denarnih sredstev. Proti temu sedaj rajejo oni ljudje, kateri niso v času naše loterije upali prodati ne ene srečke, kateri v času predpriprav niso upali žrtvovati pol urice prostovoljnega dela. Dasiravno gradbeni odbor to nasprotstvo iz lastnih vrst neizmerno boli, vendar odločno vstrajamo na tem, da si postavimo Društveni dom. Uvidevši, da imamo na svoji strani lepo vrsto poštenih mladeničev, mladih mož in sivolasih gospodarjev, kateri so nam darovali stavbeni les, tem ključem prisrčen Bog plačaj in jih prosimo, da nam ostanejo naprej naklonjeni in potem čez eno leto na veselo svidenje v našem novem Društvenem domu. — Tajnik gradbenega odbora.

Veržej. Obrtniki trga Veržej so ob priliki svoje prireditve poklonili 468.20 Din v prid revnim šolarjem šole Veržej, za kar se v imenu revnih učencev prisrčno zahvaljujem. Šolski upravitelj.

Skoplje. Prosim, g. urednik, če bi blagovolili priobčiti teh par vrstic v Vašem cenj. listu: Dragi »Slovenski Gospodar! Zelo težko te pričakujemo, predno po dolgem potovanju prirošaš v našo sredino, ker nam zmiraj prinašaš raznih novic iz naših domačih krajev, katere smo pred kratkim zapustili. Najlepše pozdrave pošiljajo vsem slovenskim fantom in dekletom slovenski fantje-orožniki, čuvarji našega juga: K. Hojnik, F. Vesel, M. Mlinarič, L. Skorjanc, F. Lečnik, J. Korenič, J. Fekonja, F. Ambrož, J. Verovšek, J. Škundrič, B. Merc, F. Zvegljič in J. Centrih, vsi v Skoplju; Atif B. Čehič.

Organistovske zadeve.

Važno za organiste! Nekdo je vprašal pri tajništvu organistovskega društva, ali se harmonij ali klavir sme organistu sodnijsko prodati. Tajnik se je o tem informiral pri merodajnih oblastih in zvedel, da se klavir ali harmonij posmatra kot »fundus instruktus«, torej za izvrševanje organistovske službe neobhodno potreben predmet in se isti imejtelju ne sme prisilno prodati. V slučaju, če bi sodni sluga vrljub temu klavir ali harmonij zarubil, mora prizadeti takoj pri tozadevnem sodišču napraviti ugovor. Če pa ima dva instrumenta, n. pr. harmonij in klavir, potem obdrži samo enega. To pa velja samo za poklicne organiste, kateri so v službah. V drugih slučajih se pa smatra instrument za prost in se lahko zarubi. — F. K.

Delovanje ptujskega okrajnega zastopa.

Vsaka korporacija mora ob koncu leta polagati račun o svojem delovanju. Ker je okrajni zastop tudi korporacija, ki ima oskrbovati in upravljati okrajne potrebe, je pravilna zahteva, da se njeno delovanje pregleda, kritizira, pohvali, kar je dobrega, graja, kar je slabega, ter nasvetuje. Za to razsojo nam služijo najboljše proračuni in računski sklepi, iz katerih prinesemo izvečke v skupnem poročilu. Sedaj prinašamo poročilo iz ptujskega okraja, želeli pa je, da tudi drugi okraj sledijo, da si na ta način napravimo pravo sliko o resničnem položaju, zlasti pa radi tega, ker že okrajni zastopi od prevrata sem nimajo pravega izvoljenega zastopstva, ampak so pod vodstvom gerentov, katerim je dodeljen sosvet.

Ptujski okrajni zastop je bil dolgo časa v nemških rokah, načelnik je bil znani Ornič. Prekrat je prinesel kakor drugod tudi tu spremembe in okrajni zastop je prišel v slovenske roke, ko je bil imenovan vladni komisar v osebi g. Mihaela Brenčič iz Spuhlje. Sosvet obstoja iz devetih oseb, uglednih in izkušenih mož celoga okraja. Vsako leto ima ta sosvet več sej, v katerih se sklepa o okrajnih potrebah in namerah.

Dohodke za okrajne potrebe tvorijo lastni dohodki, ki pa so zelo pičli, za to pobira okrajni zastop okrajne doklade. Davčna podlaga za lansko leto je znašala sledeče vrste davkov: hišna najmarina 93.439 Din, hišna razredarina Din 29.561, pridobnina po II. poglavju 15.363 Din, obča pridobnina 37.367 Din, zemljarina 192.107 Din, krošnarina 110 D rentnina 2085 Din, skupaj tedaj 370.036 Din. V letu 1926 je okrajni zastop pobiral okrajne doklade in sicer 100% na hišno najmarino, 200% na pridobnino po II. poglavju ter 400% od drugih davkov, tako da je prejel skupaj letno na dokladih svoto 1.165.633 Din. Za leto 1927 so se doklade v smislu čl. 82 finančnega zakona 1927-1928 znižale na hišno najmarino na 25% in na pridobnino po II. poglavju tudi na 25%, med tem ko so na druge doklade znašale kot l. 1925 400% ter je prihod na dokladih proračunjen na 1.057.882 Din, torej za 100.000 Din manj kot v prejšem letu.

Za samo vzdrževanje okrajnih cest je izdal okrajni zastop leta 1925 na podlagi cestnega računskega sklepa po 787.284 Din. Ker pobira država deželne in druge doklade, bi morala po obveznosti iz obstoječih zakonov prispevati k vzdrževanju 50%, torej najmanj svoto 390.000 Din, prispevala pa je komaj 64.076 Din, okrajni zastop pa je v svojem proračunu za leto 1926 računal vsaj z zneskom po 250 tisoč Din. To je velik izpadek na dohodkih ter je vzrok, da se ceste ne vzdržujejo v redu tako, da bi bile brezhibne za vsakojaki promet. Okrajni zastop gradi nove ceste, ker mora izpolniti obveze iz predvojnega Orničeve dobe, to je zgraditi one cestne zveze, ki so nujno potrebne in se že čaka na izpolnitev več kot 30 let. Na ta račun izda vsako leto od 50.000 do 100.000 D. Od leta 1918 do danes je dovršil te-le cestne zveze: Moškanjci—Zagojčiči—Muretinci—Borlski most, Spuhlja—Podvinci, Rogoznica—Brstje—Spuhlja, Sv. Bolfenk—Trnovška vas, Šikole—Sesterže—Mostečno in Župečja vas—St. Lovrene kolodvor (v zvezi na znano vojaško taborišče Strnišče). Tri leta že gradi prevažno okrajno cesto po Dravinjski dolini od St. Vida proti Majšpergu, kjer dosega sploh ni bilo dobre ceste. Največ razhodkov pade torej na ceste. Ptujski okraj ima torej 278 km okrajnih cest ter je prepričan z njimi na vse strani. Noben okraj nima toliko okrajnih cest in teh menda tudi ni drugi bolj potreben kot ptujski, ki je eden največjih okrajev v Sloveniji. Ta okraj nima nobene državne ceste in mora vse vzdrževati iz svojih lastnih sredstev. Drava deli okraj na desni in

levi breg. Dotoki Dravi sta reki Pesnica in Dravinja. Prehod preko teh rek tvorijo večji in manjši mostovi. Ptujski okraj ima čez Dravo dva v svoji lasti in sicer enega lesenega pri Ptuj, drugega pri Borlu; prvi se sicer vzdržuje z mostovino, vendar še okraj doplača vsako leto do 90.000 D za popravilo, ker je bil prej most zanemarjen in zahteva sedaj večje investicije. Ogromno število mostov, zidanih in lesenih, betonskih in drugih propustov dokazuje, da je v okraju dosti rek in potokov, pa tudi veliko število hudournikov. Okrajni zastop mora vzdrževati 84 zidanih ali betonskih mostov, 48 lesenih mostov, 279 betonskih ali zidanih propustov ter dva lesena propusta. Lahko si je tedaj misliti, da morebitne poplave napravijo na teh zgradbah lahko katastrofalne posledice in ogromno škodo. Takšne poplave so bile v zadnjih letih dvakrat in te so povzročile samo na okrajnih cestah in mostovih nad poldrugi milijon dinarjev škode. Poškodbe je bilo seveda čimprej popraviti, da je bil promet mogoč in ni nastal zastoj. Mesto da bi država takim okrajem pomagala, je dala le samo prazne obljube. Ptujskemu okraju je obljubila (pod ministrom Uzunovičem) pol milijona dinarjev podpore, a teh okraj ni videl. Na račun popravila teh vremenskih poškodb so seveda trpele druge okrajne ceste, ker se niso mogle v redu vzdrževati. Pod vtisom visokih izdatkov poplave so morali stopiti v ozadje vsi večji izdatki za nove cestne zgradbe, za kulturne potrebe itd. Kajti okrajnih doklad tudi ni bilo mogoče zvišati, saj že itak tarejo davkoplačevalca visoke davčne datjave, drugih dohodkov pa ni. Ni preostalo drugega, kakor štediti in zapostaviti sicer silne kulturne potrebe okraja.

Okrajni zastop je izkazal koncem leta 1926 na premoženju svoto 620.000 Din. Okrajni zastop poseduje namreč 12 lastnih prodnih jam, dva kamnoloma, borlsko mitnico, zavreki brod, smrekove in vrbove nasade v izrpanih prodnih jamah ter lastno veliko zidano skladišče.

Iz postavk med izdatki je razvidno, da okrajni zastop zelo podpira šolski pouk, daje stipendije in podpore ubogim učencem, prispeva k vzdrževanju meščanske šole, vodi strokovni pouk v sadjarstvu in vinarstvu po okraju, prireja kmetijske gospodinske tečaje itd. Za sirotinsko oskrbo izdaja tudi večje svote ter je s svojim prispevkom omogočil, da se je otvorila druga hiralnica v okraju in ta je v Muretincih. Za živinorejo žrtvuje značne svote ter bi živinoreja bila v najlepšem napredku, da je ni mokratno leto 1925 udarilo tako silno, ko so nastopile razne bolezni pri živini. Okrajni zastop podpira svoje občine, ki jih je 79, z denarnimi podporami in načrti, ker vodi nadzorstvo nad občinskim gospodarstvom. Podpira se tudi obrt, zlasti trgovske in obrtne nadaljevalne šole, dalje strokovna predavanja in Glasbeno matico. Iz sklepa zadnje seje sosveta je doznati, da se v Ptuj otvori državna pletarska šola za košarstvo, seveda zopet s podporo okrajnega zastopa.

Če sedaj pregledamo gornje podatke in si napravimo splošen pregled, moramo ugotoviti, da je ptujski okrajni zastop v svojem delokrogu dobrobiten in napreden, da so mu na srečo vse okrajne potrebe brez ozira na levo ali desno. Kjer more, pomaga, če so nedostatki in pritožbe jih hoče odpraviti, hoče pa v splošnem vzdržati se vsaj na tisti stopnji, kakor je bil pred vojno, ko ga je vodila nemška roka. V zadnjih dveh letih se je zelo zavzel za pospeševanje vinogradništva in sadjarstva. S pomočjo okrajnega zastopa se je priredila v lanskem letu lepo uspela okrajna sadna razstava, v mesecu januarju tega leta pa ena največjih prireditav v tem obsegu, to je prva oblastna vinska razstava, združena z vinskim sejmom. Vršijo pa se priprave že za II. oblastno vinsko razstavo, ki se bo vršila v januarju prihodnjega leta.

Ako okrajni zastop ptujski v tem pravcu — brez pri-mešanja politike — deluje naprej, se bo okraj dvignil in napredoval še bolj kakor je doslej. Mi to želimo!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor.

V lastni novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 8, pred tradicijskimi cerkvama.
Izpolnje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekočem računu.
Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Cunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glaževino, kosti in krojaške odpadke kupim in plačam najbolješe.

Dravska ulica 15.
A. Arbeiter, Maribor.
Iščem stalne nabiralce 1025 in nakupovalce.

Pozor! Priporočam svojo veliko zalogo v galanteriji, igračah kakor domačo in kuhinjsko orodje za najnižje cene. Priložnost: Papuče za otroke od Din 10.—, za dame od Din 22.—, za gospode od Din 25.— naprej; 3 par. ženskih nogavic za 20.— Din kakor tudi vsako drugo vrsto. Pri nakupu od 100 Din nudim 5% popust. JOSIP MLINARIČ, MARIBOR, GLAVNI TRG 17 1447

CIRILOVA KNJIŽNICA

OBSEGA SEDAJ SLEDEČE ZVEZKE:

1. Dr. Karl Capuder: Naša država (razprodano).
2. Dr. Leopold Lénard: Jugoslovanski Piemont, Din 8.—
3. Dr. Leopold Lénard: Slovenska žena v dobi narodnega preporoda, Din 10.—
4. Moj stric in moj župnik, Din 4.—
5. G. J. Whyte Melville: Gladjatorji, I. del, Din 8.—, II. del, Din 10.—
6. H. G. Wells: Zgodba o nevidnem človeku, Din 7.—
7. B. Orczy: Dušica, I. del, Din 15.—, II. del, Din 25.—, III. del, Din 32.—
8. A. Conan Doyle: V hbitaki puščavi, Din 12.—
9. Arnold Bennett: Živ pokopan, Din 8.—
10. Ilamo Camelli: Izpovedi socialisti, Din 16.—
11. E. R. Burroughs: Džungla, I. del, Din 18.—, II. del, Din 14.—
12. Elza Lešnik: »Sumi, sumi Drava...«, Din 5.—
13. Matija Ljubša: Slovenske gorice, (razprodano).
14. Erckmann—Chatrion: Zgodbe napoleonskega vojaša, Din 12.—
15. Antonio Fogazzaro: Mali svet naših očetov, Din 12.—
16. Anton Kosi: Is otroških ust, Din 8.—
17. Dr. J. Jeraj: Kadar rože cveto, Din 8.50.
18. J. F. Cooper: Zadnji Mohikanec, Din 11.—
19. Pavel Keller: Dom. Broš, Din 22.—, vez, Din 33.—
20. Gabriel Majcen: Kratka zgodovina Maribora, Din 12.—

Vse na agitacijo za
„Slov. Gospodarja“!

1165 Ustanovljena leta 1859

Klobučarna Lambert Chiba Celje, Kralja Petra cesta 14

Trgovina klobukov in klobučarskih izdelkov
Prevzema vsake vrste popravila po najnižji dnevni ceni! — Točna in solidna postrežba!

NA NOVO! NA NOVO!

Na novo otvorena trgovina pletenin

Zenko Hribar Celje, Slomškov trg 1 (pri farni cerkvi)

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko tovarniško zalogo pletenin izdelkov, kot: nogavice, rokavice, pleteno perilo, športne telovnike vseh vrst i. t. d. po dnevni konkurenčni ceni.

POSTREŽBA PRVOVRSTNA!

NA DEBELO 1050 NA DROBNO

Naložite denar le pri

Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z nōomejeno zavezo

Cankarjeva ulica št. 4

poleg daykarije (poprej pri „Belem volu“), kjer je najbolj varno naložen in najugodnejše obrestuje

Rentni in invaljdni davek plačuje posojilnica sama

Posojila po najnižji obrestni meri